

HASAN TAHSİN FEYİZLİ

70 yaşında doktora başladı 81 yaşında profesör oldu

Hasan Tahsin Feyizli. 4 milyon nüsha baskıyla Türkiye'nin en çok okunan Kur'an mealinin müellifi. Öğretmen, hoca, çevirmen, elektrik mühendisi, mucit ve akademisyen. Her saniyesi gerçekten yaşanmış 81 yıl. 70 yaşına bastığında başladığı yüksek lisansını, on bir yıl sonra 81 yaşındayken Profesörlük unvanı alarak tamamlayan yorulmak bilmeyen ihtiyar bir delikanlı.

Yusuf Genç 04:00 Kasım 22, 2015 Yeni Şafak

<http://www.yenisafak.com/hayat/70-yasinda-doktoraya-basladi-81-yasinda-profesor-oldu-2344506>

Cumhuriyetin ilanının üzerinden henüz on bir yıl geçtikten sonra Kırşehir'in Merkez Aşıkpaşa Mahallesi'nde, küçük yaşta öksüz kaldığı için okuması yazması olmayan bir baba ve sadece ilkokul üçe kadar mektebe gidebilmiş bir annenin oğlu olarak 1934 yılında doğmuş Hasan Tahsin Feyizli. Çocukluğuna ilişkin pek çok detay hafızasında pırıl pırıl duruyor hala. “Bizim evde ara ara sohbetler olurdu. Mahalleden komşular, akrabalar gelirdi kışları. Osmanlıca yazılmış bir kitap okunurdu. Yanık sesiyle bir hoca, kaside şeklinde okurdu o kitabı. Yıllar sonra öğrendim ki o Kara Davud'muş.” Kara Davud okunan o kış sohbetlerinde Feyizli Hoca, kapı kenarında oturup hem misafirlere hizmet eden hem de babasının sıkı tembihlemesiyle ara ara dışarı çıkıp, jandarma geliyor mu, bekçi var mı diye etrafı kolaçan eden kişi olmuş. Çocuk aklında derin bir yara. Bir daha geri gelmesini hiç istemeyen gözlerle “Çünkü o yıllarda yasaktı” diyor.

Feyizli Hoca'nın Kur'an etrafında süren hayatının bütün hikâyesini, ilkokul beşinci sınıfın yarı tatilinde babasının bir akşam koltuğunun altına iyice sakladığı bir kitapla eve gelmesi başlatmış aslında. “Hepsi ya gömülmüş ya yakılmıştı, artık nereden bulduysa bir Kur'an alfabe kitabıydı getirdiği” diyor. 1944 senesinde mahallelerinde bulunan yaşlı bir hoca amcanın aile dostu gibi eve gelmesiyle o ara tatilde elif ba'yı öğrenmiş. “On beş gün içinde Duha Suresine kadar çıkabildim, ders alıyordum, bitince tekrar istiyordum” diyor.

“BABA BEN HAFIZ OLACAĞIM”

O yıl beşinci sınıfı bitirdikten sonra “aldığı Kur'an tadını” bırakmak istememiş Feyizli Hoca. Ama şehirde Kur'an Kursu olmadığı için yapacak bir şey de yoktur. Feyizli Hoca'nın Kur'anla yeniden buluşmasına bir parça, demokrasi hizmet etmiş: “Benim ilkokulu bitirdiğim sene seçimler de yaklaşmıştı, İsmet İnönü zamanıydı. CHP, seçimleri kaybederiz korkusuyla da ilk defa 1946'da Kırşehir'de Kur'an Kursu açılmasına izin vermişti.” Kur'an Kursu'nun açıldığını duyunca babasının yanına gidip, hafız olmak istediğini söylemiş. Babasının cevabı net olmuş: “Oğlum seni ortaokula vereceğim, sen büyük adam olursun. Adını da bu yüzden Tahsin koyduk, tahsil yaparsın diye. Bak vali olursun.” Ama Feyizli'nin ısrarına yenik düşmüş babası sonuçta. “Elimden tuttu, Kur'an Kursuna götürdü. Oradaki hocaya “Al bu seni istiyor. Ne yaparsan yap” dedi, sert bir sesle.” Kurs olsa da henüz oturmamış bir yapı tabi burası. Nasıl ezber yapılacağını kendi kendine keşfetmiş Feyizli Hoca. Gece üçte kalkıp, gaz lambası altında ezber yapmış. “Tabi tecvid falan yok” diyor.

AĞIR CEZA HÂKİMİNDEN TECVİD DERSLERİ

İlk ciddi eğitimi ise 1946 Ramazanı'nda kursa gelen yaşlıca bir hoca efendinin “Ben de bir emanet var, bunu birinize vereceğim ama bakalım kim buna hak kazanacak” sözü ile başlamış: “Bizi imtihan etti. Sonra seçtiklerini evinde talime aldı. Evine gidip gelmeye başlayınca fark ettik ki Ağır Ceza Hâkimi imiş. Bize tecvid dersi verdi, yedi sekiz kişiye. Bir hafta Allahu Ekber çalıştık yani. Baştan sona ondan talim ve tecvid dersi aldık. Sonra onu şikâyet ettiler “Bu adam Hâkim ama evinde Kur'an okutuyor” diye. Sonra evine gitmedik, o da öğle tatillerinde yemeğe evine gitmedi camiye geldi, bize camide ders verdi. Allah razı olsun. Ben

daha sonra İstanbul'da on bir sene tahsil aldım büyük hocalardan, Enderun'a gittim, Gönenli Hocaefendi'ye gittim Allah razı olsun hepsinden, hepsi bana “senin bizden öğreneceğin bir şey kalmamış” dediler. 16-17 yaşlarındayım tabi.”

HAYATININ DÖNÜM NOKTASI: İMAM HATİP LİSESİ

Hafızlığı bittikten sonra anne babasının tek isteği, evin tek çocuğu olan Hasan Tahsin'in imam olup evlenmesi... Ama Feyizli'nin çıktığı yol uzundur. Babasına “Senin okuman yazman yok, ben Kur'an'ı ezbere biliyorum ama ikimiz de aynıyız. Sen de anlamıyorsun ben de. Ben müftü olacağım. Arapça öğreneceğim” deyince babası da müşterilerinden biri olan bir hocaefendiden ricacı olmuş. Cumhuriyet devrinin en meşhur hocaefendilerinden, Meclisin açılmasında dua yapan Müfit Kurutluoğlu'dur ricacı olduğu isim. Bir ayet üzerine günlerce konuşabilecek denli derin ilim sahibi. Kur'an kursundaki hocasıyla birlikte bir müddet Hoca'nın evine gidip Emsile, Bina ve Maksut okumuş.

Müftü olmak istiyorum deyince, Kırşehir'den ayrılmak zorunda olduğunu biliyormuş Feyizli Hoca. Müftü olmanın yolu İstanbul'a gelmekten geçiyor çünkü. Babası, 1950-51 seneleri arasında Kırşehir'in köylerinden eğitim için İstanbul'a gidenlerin yanına katarak Hasan Tahsin Feyizli'yi de İstanbul'a göndermiş. Tophane'nin avlusundaki eski taş binalarda kalarak Ermenekli Saffet Efendi'den Arapça dersler almaya devam etmiş. Arapçaya devam ederken hayatının akışını temelden değiştirecek olan o haber kulağına çalınmış: “İmam Hatip diye bir okul açılmış.”

“Okul defterini tamamen kapatmıştım kafamda hâlbuki. Ben bu okullar da okumam demiştim. Oranın müdürü de Rahmetli Celal Ökten Hoca idi. Duyunca hemen gidip sordum, ne var burada diye. Dediler Fransızca var, Türkçe var, Matematik, Tabiat falan var... 'Geçin onları' dedim 'başka ne var.' Dediler Kur'an var, Arapça var. Tamam dedim. 'Beni alın.' Ne yapmamız lazım. Velinle geleceksin dediler. Veli ne? Oradaki hocalardan birine, Hocam siz benim velim olun, dedim. O da kabul etti.” Dördü ortaokul, üçü de lise olmak üzere toplam yediyılımı geçireceği İmam Hatip'e kaydını böyle yaptırabilmiş Feyizli.

AHMET DAVUDOĞLU'NDAN NURETTİN TOPÇU'YA

Feyizli Hoca, İmam Hatip yıllarında Türkiye'nin en önemli isimlerinden ders alma şansına sahip olur. Celalettin Ökten'den, Ali Rıza Sağman'a, Bekir Haki Efendi'den Ömer Nasuhi Bilmen'e, Ahmet Davudoğlu'ndan Mahir İz'e kadar pek çok kıymetli isim. Siyer ve tarih derslerine gelen Zekai Konrapa'nın ilk derste söylediği sözleri ise hiç unutmamış: “Hatırlıyorum Hoca ilk derste; 'Oğlum o tarih kitaplarını kaldırın. Ben okutmam onları. Gözüm görmesin, onlar yazdırma tarih. Sıraların içine koyun, ben anlatırım siz sonra müfettiş gelince çıkarırsınız” demişti.”

“Nurettin Topçu'dan çok iyi Felsefe, Sosyoloji ve Mantık okudum. Hatta Topçu'dan okuduğum mantıkla Ahmet Cevdet Paşa'nın Mantık'ını dilimize çevirdim. Ama Topçu Hocayı her gördüğümde “Ya Rabbi bundaki ilmi bana da ver” diyerek dua edip ayağa kalkardım.”

Feyizli Hoca, Bekir Topalođlu'ndan Tayyar Altıkulaç'a, İsmail Karaçam'dan Hayrettin Karaman'a kadar pek çok isimle birlikte okumuş.

“TANGIR TUNGUR DİYE ÇOK EZAN OKUDUM BEN”

Yaklaşık altı saat konuştuğumuz Hasan Tahsin Feyizli, neredeyse hayatının hiçbir döneminde tek bir işle meşgul olmamış. Hayatı boyunca hiç durmamış. Babasının el lambasını kurcalayarak başlayan ve çocukluğundan itibaren sürekli artan elektrik merakını, İmam Hatip dördüncü sınıfta Mektupla Öğretim Merkezi'nin elektrik bölümüne yazılarak gidermek istemiş. “Proje görmedik, sadece kâğıtlar üzerinden şemaları görerek çalıştık” dediği elektrik bölümünü de o arada bitirip meslek sahibi olmuş. Farklı bir meslek edinme çabasını “Olur ya bu işleri yasaklarlar, tekrar yasaklar olursa elimde bir işim olsun” diyerek açıklıyor Feyizli Hoca. “Biz çok yasaklı devirler yaşadık. Mesela ben çok “Tanrı uludur, tanrı uludur” diye ezan okudum Kırşehir'de, tangır tungur diye. 1948, 1950 arası Tanrı Uludur diye okudum. 1950'de Tanrıdan kurtulup Allah'a kavuştuk işte.”

İmam Hatip devam ederken araya bir de haftada üç gün Fransız Konsolosluğu'na giderek Fransızca öğrenmiş Hoca. İmam Hatip'i bitirdikten sonra da Teknik Üniversite'nin Elektrik Bölümü'ne girerek Elektrik Mühendisi unvanını almış. Mesleğini eline aldıktan sonra ilme devam etmek için daha yeni açılan Yüksek İslam Enstitüsü'ne kayıt yaptırmış. Tıpkı İmam Hatip gibi buranın da ilk mezunlarından olan Feyizli, burada Tahir Alangu, Nihat Sami Banarlı gibi daha pek çok efsane ismin derslerine girmiş

MÜHENDİS ÖĞRETMEN

Büyük bir rüyanın peşinde İstanbul'a gelen Feyizli, önce askerlik dolasıyla İstanbul'dan bir müddet uzaklaşmış, sonra da peşi sıra öğretmenlik tayini ile Anadolu'nun pek çok yerinde bulunmuş. Bir ara Gaziantep'te öğretmenken Kilis'te büyük bir Kurra Hafız olduğunu işitince hiç bitmeyen ilim merakı, o Kurra Hafız'ın peşinden Kilis'e doğru yola çıkarmış hocayı. Haftada üç gün Gaziantep'ten Kilis'e giderek kıraat okumaya başlamış. Yaz kış 2 yıl boyunca süren eğitimini tamamladıktan sonra Gaziantep'te Musiki Derneği'ne devam etmiş “Makamları da öğreneyim” diyerek.

İmam Hatip'te öğretmenliği devam ederken daha önce başvurduğu İstanbul Teknik Üniversitesi'nin Elektrik Bölümünü de bitirerek elektrik mühendisi unvanını almayı başarmış. Mühendis olunca Elektrik Santralleri'nde 6 ay staj bile yapmış.

Feyizli Hoca, bizim dinlerken yorulduğumuz hikâyesini anlatırken bir ara onu bölüp, 'Hocam hayatınız boyunca hiç durmadınız değil mi?' diye sordum. 'Sadece her gece beş saat durdum' diye cevapladı. Hayatı boyunca hiç durmamış olan Feyizli Hoca, elbette Elektrik Mühendisi diplomasını aldıktan sonra da durmamış. 1972'de Ankara'dayken muhtemelen Türkiye'nin ilk alarm sistemini kendi evine kurmuş.

Antep'ten Ankara'ya geldikten sonra “madem diplomam var bir dükkân açayım okuldan çıkışta giderim” diyerek bir elektrikçi dükkânı açmış. Aldığı evin taksitlerini dükkândan elde ettikleriyle ödemiş.

Ta 1970'den itibaren zihninde elektrik motoru ile ilgili bir proje varmış Hoca'nın. Ankara'da öğretmenken daha önce kafasında olan o projeyi hayata geçirmek istemiş. Üç fazlı elektrik motorlarının yanmasını nasıl önleriz sorusundan hareket eden Feyizli defalarca elektrik motorunu çize çize yeni bir şeye ulaşmış. Motora ufak bir ilave yaparak her halükarda yanmasını önleyecek bir proje geliştirmiş... Patenti olmayınca “bunu çalarlar” denilince, projeyi saklamak zorunda kalmış.

Üç yıl boyunca elektrik dükkânını işletmeye devam etmiş Hoca. Üçüncü yılın sonunda dükkânı açtığından beri eline hiç kitap almadığını fark edince 'Eyvah' demiş. “Allah senden bunu sorar Tahsin, bunun için mi hafız oldun” deyip dükkânı kapatma kararı almış. Tabi dükkânı kapatma kararı, ailesinin itirazıyla karşılaşmış haliyle. “Ev aldık, taksitleri var nasıl yaparız” demişler. Dükkânı 1976'da devrederek evin borçlarını kapatmış. Elektrik dükkânını da kapatınca tamamen ilme yönelmiş Hoca. 1980'de Kur'an Meali teklifi gelinceye kadar bir iki kitap tercüme etmiş.

TÜRKİYE'NİN EN ÇOK SATAN MEALİ

Hocanın çeviri dünyasına girişi, Ezher Mezunu bir arkadaşının, Hasan El Muhammed Makluf'un Miras Hukuku'nu çevirmeye girişince teknik bazı zorluklar dolayısıyla hocaya teklif getirmesi üzerine başlamış. Çeviri beğenilince Ahmet Hamdi Aksekili Hoca'nın “İslam Tabii Umumi Fıtri Dindir” kitabını da teklif etmişler. Daha sonra Nesefi'nin bir kitabının ardından Abdulkadir Udeh'in İslam'da Mal ve İdare'sini de çevirmiş. 1976'dan 80'e kadar devam eden bu çevirilerin çok beğenilmesi üzerine 80'de Kur'an Meali teklifini almış.

Meal teklifi gelene kadar hocanın zihninde bir meal projesi yokmuş. Eskiden beri aklında olan tefsir hocası olmak düşüncesi böylece yaklaşmış hocaya. Yayınevinin teklifini kabul edince büyük bir yükün altına girdiğini fark etmiş tabi. Dört yıl boyunca her akşam sekizden gece ikiye kadar çalışmış. Cumartesi ve Pazarlar ise 12 saat hiç durmadan çalışmış. Diğer tüm tefsir ve mealleri tarayarak meali oluşturmuş.

1985'te meali tamamlamış. Yayımlandıktan sonra Hoca'nın kafasında maaşlarını çocuklarına bırakıp Medine'ye yerleşmek düşüncesi ağır basmış. Fakat dönemin İstanbul Senatörü Ali Oğuz'un Almanya'ya davet etmesi üzerine fikrini değiştirip Almanya'nın yolunu tutmuş Hoca. “Erbakan Hoca da duymuş beni. Muhakkak gitsin, Almanya'da onun hizmetine ihtiyaç var” deyince mecburen 1985'te Almanya yolculuğuna çıkmış. 2004'te kesin dönüş yapana kadar Avrupa'da 20 yıla yakın çalışmalarını sürdürmüştü.

Meal ise 1989'da beş bin nüshayla basılmış. İlk yılda baskısı bitmiş. İlk baskıdan bugüne toplam 4 milyon nüsha satılmış meal. Hali hazırda Türkiye'nin en çok okunan Kur'an meali, Hasan Tahsin Feyizli Hoca'nın Feyzü'l-Furkan'ı.

YETMİŞİNDEN SONRA YÜKSEK LİSANS VE DOKTORA

Aslında oldukça kısa kısa geçiyoruz Feyizli Hoca'nın hikâyesini. 81 yıla 81 yıldan çok daha fazlasını sığdırmış. Ankara'da öğretmenliği devam ederken İlahiyat'a girmek istemiş fakat İmam Hatip çıkışlı olduğu için hocayı kabul etmemişler. Normal lise çıkışlı olup fark derslerini vermesi gerektiği söylenmiş kendisine. O yüzden ilahiyata girememiş. “Yaş geçti, asistan da olamadım” diyor “ama içimde kaldı bu.” Avrupa'ya irşad çalışmaları için gidince Almanya'da İsviçre'de, Hollanda'da uzun süre kalmış. Almanca ve Flemekçeyi bu sırada öğrenmiş. Akademik çalışma yapma düşüncesi Hoca'yı Goethe Üniversitesi'ne götürmüş ancak camideki görevini de bırakamamış.

1998'de Hollanda'ya geçip irşad faaliyetlerine orada devam etmiş. 2004'te Türkiye'ye kesin dönüş yapınca Hollanda'da Rotterdam İslam Üniversitesi'ne gidip yüksek lisans yapmak istediğini söylemiş. Onlar da “elbette yapabilirsiniz ama denklik için diplomanızı getirin, ders notlarınızı görmemiz gerekir ve bir de dil sınavlarını geçmelisiniz” demişler. Hoca da tamam deyip belgeleri toplayıp tekrar okula başvurmuş. Böylece akademik hayatına devam edebilme imkânı bulmuş. “Aslında eskiden beri içimde vardı ama bir türlü fırsat bulamamıştım” diyor hoca.

İlk iş olarak Flemenkçe kursuna kayıt olmuş. 70 yaşında. Dile kolay, 70 yaşında dil öğrenmek... Flemenkçeyi öğrenip dil sınavını geçince, fark derslerini verip yüksek lisansını 2007'de bitirmiş hoca. “130 sayfa Arapça tez hazırladım” diyor. “Kıraat-ı Asım ile İmam-ı Nafi'yi karşılaştırmalı Arapça yazma” imiş tez konusu. Okuldaki Hoca, “Altyapın çok iyi muhakkak doktora yapmalısın” deyince zaten niyet ettiği doktora çalışmalarına da başlamış. Avrupa İslam Üniversitesi'ne başvurup “dışarıdan dersleri takip edebilir miyim” sorusuna olur cevabını alınca doktora için kolları sıvamış Hoca. “Kur'an'da Hukuk ve Ahlak” konulu teziyle doktora çalışmasına başlamış. 2007'de başlayıp 2012'de doktorasını tamamlamış, 78 yaşındayken. “Doktora tezini de İngilizce kaleme aldım” diyor.

70 YAŞINDA DOKTOR, 81 YAŞINDA PROFESÖR

Doçentlik tezinde 'Kıraat-ı Aşere'yi çalışan Feyizli Hoca, kitaplaşacak olan tezin Diyanet tarafından basılacağını söylüyor. Türkiye'de ilk kez yapılan bu çalışma, Kıraat hakkındaki bütün bilgileri Türkçe bir kitapta bir araya toplayacak. Yani Feyizli'nin 80 yaşında yaptığı çalışmalar akademik unvan için yapılmış çalışmalar değil, literatüre yepyeni kaynaklar sağlıyor.

“1950'den beri hiç kütüphanelere gitmeden çalışmalarımı sürdürüyorum. 20 arabalık kütüphanem var evde” deyince 'Hocam, hakikaten yorulmadınız mı bu yaştan sonra bu kadar iş' diye soruyorum mecburen, “o kelimeyi daha kullanmadım” diyor karşılığında. 2013'te doçentliği verdi. 2015'in sonunda da profesörlük tezini... Avrupa İslam Üniversitesi'nden önümüzdeki haftalarda Profesörlük unvanını almış olacak Feyizli Hoca. “Bu yaştan sonra unvanı ne yapacağım, bu unvan eserlerimizi akademik çevrelere de taşıyacak” diyor. Üniversite tarihinin en yaşlı Prof. unvanını alacak öğrencisi olacak. Tam bilmiyoruz ama ihtimal ki bu anlamdaki dünya rekorunu da kırmış olacak Feyizli Hoca.

'Yorulmak' kelimesini henüz kullanmadım diyen Feyizli'ye çalışma temposunu sorduğumda “12 'de yatıyorum. Sabah 6'da kalkıyorum. 6'dan 8'e kadar çalışıyorum” diyor. 8'den 9'a kadar dinleniyormuş hoca. 9'da kahvaltı ve sonrasında tekrar masaya oturuyormuş çalışmak için. Daha sonra o gün konferansı yoksa yine akşam 12'ye kadar düzenli çalışıyormuş. 81 yaşındaki Hoca'nın şu sıralar yaptığı güncel programı bu. 'Gençken daha fazla çalışabiliyordum' diye de ilave ediyor. Çaresiz, başımız önde utanıyoruz.

Bu kadar çalışmanın arasında her Cumartesi Akaid dersleri, Pazar günleri ise Tacettin Dergâhında Kur'an dersleri veriyor. “6 yıldır sürüyor” diyor Hoca. Amme suresine gelmişler.

TEFSİR PROFESÖRÜNÜN İCAT ETTİĞİ MAKİNA

Arapça, Fransızca, Almanca, Flemenkçe ve İngilizce bilen Feyizli Hoca'nın en sıra dışı işlelerinden biri de hiç şüphesiz mucitliği. Elektrik motorlarının yanmasını engelleyecek bir eklenti geliştirmiş hoca. Üç fazlı motorlara küçük bir role ekleyerek motorların yanmasını kesin olarak durdurmayı başarmış. 1976'da yaptığı bu çalışmaya, çalınmasın diye kenara koyunca, diğer projelerden dolayı dönüp bakamamış hoca. Avrupa'dan döndükten sonra burada bir atölyede, geliştirdiği motorun bir prototipini yaptırıp patentini de almış. Çalışmayı TÜBİTAK'a gösterince, TÜBİTAK da Avrupa'nın çeşitli üniversitelerine göndermiş. Çin'de bir üniversitede benzer bir projenin daha sonra yapıldığını söylüyor hoca. Fakat koruma geliştirildikçe fiyat ve hacim artıyor diye ekliyor. Feyizli Hoca'nın icadı ise fiyat ve hacmi artırmadan motorun yanma ihtimalini ortadan kaldırıyor. “Motor ne kadar büyürse büyüsün cihaz aynı kalmaktadır” diyor. Şu anda ise seri üretim için uygun irtibatların kurulmasını bekliyor Hoca.

Hayatının her saniyesi gayret ve çalışmayla geçen Hasan Tahsin Feyizli: “Parolam bir şey olmak için değil, bir şey yapmak için okumak”tır diyor.